

Українська мова

Відповіді до завдань

8 клас

I. Лінгвістична робітня (21 бал)

1. Поясніть відмінність між наведеними паронімами (2 бали)

Адресат – адресант.

Адресат – одержувач, той, кому пишуть, кому адресоване повідомлення.

Адресант – відправник, той, хто пише, надсилає повідомлення тощо.

2. Доберіть український відповідник до іншомовного слова (5 балів)

Інтелект – розум

Ефективний – дійовий/дієвий/плідний/результативний/продуктивний

Дистанція – відстань

Шеф – керівник/начальник

Бібліотека – книгозбірня

3. Доберіть 4 фразеологізми до лексеми “байдикувати” (4 бали)

Бити байдики

Ловити гав

Сидіти склавши руки

Лежні справляти

(інші за значенням)

4. Запишіть речення, виправляючи помилки (10 балів)

*Кожний літературний персонаж має свої індивідуальні риси. – Кожен літературний персонаж має **індивідуальні** риси.*

*Гуманізм і людяність – самі найголовніші риси героїв цього роману. Гуманізм/людяність – **найголовніша** риса героїв цього роману.*

*Підводячи підсумки, доходимо до висновку, що дієслова мають два види. – Підбиваючи підсумки, **доходимо висновку/робимо висновок**, що дієслова мають два види.*

*Кидалися в очі квіти, які вражали барвистістю веселкових барв. – **Упадали** в очі квіти, які вражали **розмаїттям** веселкових барв.*

*У п'ятдесяті роки двадцятого століття наступила ера антибіотиків. – У **п'ятдесяти** роки двадцятого століття **настала** ера антибіотиків.*

II. Мовознавчий бліц. Тести (5 балів)

Виберіть один правильний варіант (за кожную правильну відповідь – 1 бал)

1. У якому рядку всі словосполучення відповідають нормам української мови

г) колишній учень, краєвид із вікна, загальний вигляд, виконавець завдання

2. У якому рядку є помилки у формі родового відмінка іменників чоловічого роду II відміни

а) супутника, коридора, пасажера, сміху

3. У якому рядку речення з дієприслівниковим зворотом побудоване неправильно
б) *Переїхавши до міста, у нього почалися проблеми зі здоров'ям.*
4. У якому рядку неправильно поєднано числівник з іменником
в) *чотири учителя, другого класу, шести кілограмм, три сини*
5. У якому рядку допущено помилки у відмінкових формах імен і по батькові
г) *Мирослава Валерієвича, Михайла Васильовича, Оксану Сергіївну, Максимові Віталійовичу*

III. Синтаксичний ринг (12 балів)

Виконайте синтаксичний розбір речення (підкресліть члени речення, дайте загальну характеристику), надпишіть частини мови.

Мавка йде до калини, швидко ламає на ній червоні китиці ягід, звиває собі віночок, розпускає собі коси, квітчається вінком і склоняється перед Лісовиком... (Леся Українка).

Речення просте, ускладнене. Речення розповідне, неокличне, двоскладне, повне, поширене. Граматичну основу утворює іменник (*Мавка*) з дієсловами (*йде, ламає, звиває, розпускає, квітчається і склоняється*).

Речення ускладнене однорідними присудками. Інтонація перелічувальна. Коми ставимо між однорідними членами речення. Між 5 і 6 однорідним присудком кому не ставимо, тому що вони з'єднані неповторюваним сполучником *і*.

IV. Критичний вимір (12 балів). Для досягнення успіху у веденні блогів називають багато чинників: харизматичність блогера чи блогерки, новизна й оригінальність поширюваної інформації, висока якість мультимедійних матеріалів, а також змістовні характеристики. А як щодо мовної вправності? Щоби слово запалювало й надихало, воно має бути перш за все грамотним. Тож подбайте про компетентне українське блогерство та запропонуйте 4 конструктивні коментарі-поради для блогерів щодо дотримання грамотності.

Українська література

V. Творче завдання. Напишіть твір-роздум (обсяг: 1–1,5 сторінки) на запропоновану тему. Наведіть 2 приклади із творів, які ви вивчали, зазначте автора та назву (24 бали).

Чому важливо зберігати людяність?

VI. Робота з текстом.

Прочитайте байку Григорія Сковороди «Два цінні камінці: Адамантій і Смарагд» зі збірки «Байки Харківські» та виконайте завдання (8 балів).

Високої цінності Смарагд, перебуваючи при королівському дворі у славі, пише до свого друга Адамантія таке:

Любий друже!

Шкодую, що не дбаєш про свою честь похований у попелі живеш. Твої обдарування мені відомі. Вони гідні чесного та високого місця. А тепер ти подібний на

засвічений світильник, під землею захований. Для чого наше саяво, якщо воно не приносить подиву та веселості народному оку? Сього тобі бажаючи, залишаюся

друг твій Смар...

Найдорожчий друже!

(відповідає Алмаз)

Наше з помітного місця саяво живить народне марнославство. Нехай споглядають блискучі небеса, не нас. Ми слабкий небес список. А ціна наша, або честь, завжди при нас і всередині нас. Гранувальники не дають нам, а відкривають у нас її. Вона помітним місцем і людською хвалою не примножується, а зневагою, забуттям і ганьбою не применшується. У сих думках лишаюся

друг твій Адам.

Сила

Ціна і честь – одне й те саме. Їх хто не має в собі, приймаючи брехливе свідоцтво зовні, той прибирає вигляд фальшивого Алмаза та підробленої монети. Хибно в народі кажуть так: «Зробили Абрама чесним чоловіком». А слід було би мовити так: «Засвідчено перед народом Абрамову честь». Освіченість, або віра Божа, милосердя, великодушність, справедливість, постійність, цнотливість... От ціна наша та честь! Старовинне прислів'я дурний шукає місця, а розумного й у кутку видно.

1. Визначте тему та ідею байки (4 бали).

Тема: Справжня цінність і честь людини та їхнє джерело.

Ідея: Честь не залежить від слави чи становища, вона ґрунтується на внутрішніх чеснотах.

2. Розкрийте алегоричність образів Адамантия та Смарагда (4 бали).

Адамантий – внутрішня духовна цінність, незалежність від зовнішнього.

Смарагд – прагнення до слави, зовнішнього блиску, марнославство.

VII. Теорія літератури. Подайте визначення термінів (6 балів).

1. Ліричний герой – друге ліричне «Я» поета; умовне літературознавче поняття, яким позначається коло ліричних творів певного автора, форма втілення його осяянь, думок, переживань. Водночас ліричний герой не ототожнюється з поетом, з його душевним станом, він живе своїм життям у новій художній дійсності. Між ними існує естетична єдність, певний естетичний ідеал, виражений у тексті віршованих творів. Ліричний герой водночас концентрує в собі естетичний досвід певного покоління, нації, людства **(3 бали)**.
2. Повість – епічний прозовий твір (рідше віршований), який характеризується однолінійним сюжетом, а за широкого охоплення життєвих явищ і глибиною їх розкриття посідає проміжне місце між романом та оповіданням. Крім обсягу, повість різниться від оповідання розгорнутішим сюжетом, більшою кількістю другорядних персонажів, повнотою та глибиною їх характеристикою, наявністю описів. Розмежування повісті та роману менш виразне. Схожі вони за предметом зображення (життєві будні чи вагомі історичні події), засобами зображення, розкриттям характерів. Однак повість охоплює менше коло проблем, коротший період життя героїв. Якщо в романі акцент робиться на розгортанні сюжету й розширенні кола проблем, то в повісті сюжет більш статичний: акцентується на глибшому аналізі одного чи кількох конфліктів, на описах. Як і в романі та оповіданні, вагому роль у повісті відіграє постать автора або розповідача. **(3 бали)**

VIII. Літературознавча робітня. Проаналізуйте поезію за схемою (12 балів).

Моя осінь. Микола Вінграновський

Рід літератури (2 бали)	Лірика
Жанр (2 бали)	Ліричний вірш
Вид лірики (2 бали)	Інтимна лірика з елементами пейзажної (поєднання особистих почуттів із картиною природи).
Ліричний герой (2 бали)	Людина, яка переживає осінь як символ зрілості, тривоги, любові; її думки й почуття тісно переплетені з природними образами.
Художні засоби (2 бали)	– Метафори: «Шепоче дощ про тебе», «Ріку читає сірими очима». – Епітети: «сухе намокло небо», «веселі зуби». – Порівняння: «як кавуняче зернятко». – Уособлення: «Ідуть з роботи землі степові». – Анафора: повтор «Лиш ти одна...». – Звукова організація: алітерація «ш», «с» створює мелодійність.
Віршовий розмір (1 бал)	Чотиристопний ямб (переважно).
Римування (1 бал)	Перехресне (ABAB).